

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

36. An teneamur sæpius ad correctionem? Ex p. 7. tr. 3. res. 32.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

in *Summa* tom. 2. tract. 4. difficult. 3. num. 6. ubi sic ait: *Advertase que seria licito alguna vez permitir que alguno caya en peccado; quando se entiende, que con esso se corrigira mejor viendo que le cuesta caro: la razon es, porque la correccion fraterna se haze por la emienda del hermano; y assi se deve hazer quando a el le esta mejor, como dizen Soto, y Aragon. Mas eno por esso es licito dexarle caer en nuevos peccados, para castigarle: porque esso no es del iuzio humano, sino del divino. Ita ille; & post illum Trullench in *Decalogum* tom. 1. lib. 1. cap. 5. dub. 14. num. 18. ubi etiam sic ait: Similiter licet differre correptionem, ea intentione, vt proximus commissione multorum peccatorum feruentius respiscat, si non est spes probabilis aliter vere emendationis: quia sic tantum permittimus peccatum, vt proximus non resurgat, vt postea relurgere possit feruentius, imò non tam permittimus peccatum, quam vt proximus non resurgat; quod possumus facere sine peccato. Vide *Fillucium* tract. 28. cap. 6. *question. 7.* Hoc autem limita cum *Ledema sup. conclus. 11. vers. La ultima condicion*, nisi timeatur calurum in grauissimum peccatum, verb. g. communicarum in peccato mortali. Vnde licet in pueris permittere furta mihora, vt propter illa penas aueat, à grauioribus abstineant, Hucvique Trullench.*

2. Non desiram tamen hic apponere verba Francisci del Castillo in 3. *sentent. tomo 2. dist. 6. de Correct. question. 4. num. 10.* ita asserentis: Non licet differre correptionem eo fine, vt proximus oppressus peccatis recipiscat miseriam propriam cognoscendo, vt vult Sotus, quia licet Deus sic aliquando permittat, vt postea ipsum auxiliando, à peccatis eruat; tamen hoc nobis non licet, quia neque præbere possumus auxilia efficaciam sicut ipse, & misericordia non patitur fratrem relinquere inuoluti in peccatis, etiam si sit suscipio quòd resurget de futuro. Ita ille.

RESOL. XXXV.

An statim adhibenda sis correccio? Ex part. 7. tr. 3. Ref. 30.

§. 1. **R**espondeo cum *Dualio in 2. 2. D. Thom. tract. de Correptione, quest. 9. artic. 3.* in correptione fraterna adhibendam esse considerationem circumstantiarum loci temporis, & caterarum eius generis: cum enim correccio habeat rationem medicinae, locus, & tempus ad illius applicationem necessariò sunt obseruanda, cum satis constet homines aliquo tempore, & loco esse magis, quàm alio ad emendationem dispositos: & sic prudenter, & laudabiliter nonnunquam differretur.

2. Et ideo Trullench. in *Decalogum* tomo 1. lib. 1. cap. 5. dub. 14. num. 8. asserit in correptione attendendam esse opportunitatem temporis; id est, quòd frater eo tempore corripiatur, quo credimus illum ex nostra correptione, non amplius peccaturum. v. g. quando peccator iam est expertus suam imbecillitatem, & illum peccati quasi tædet. Vnde quando creditur affutura maior opportunitas, vel speratur maior vtilitas, licet differre correptionem. Propterea proximus dum ira feruet non est corripiendus, sed expectandus donec eam deposuerit.

3. Rectè igitur Villalobos in *Summa* tom. 2. tract. 4. difficult. 3. num. 5. sic ait: *La tercera circunstancia es, que aya oportunidad, assi de tiempo como de persona, Porque no luego que se comete el delito se ha de corrigir, que quica el erro sin esso se*

emiendara, y es tambien necessario que se le ponga la colera, o passion, que de otra manera aproxiacion poco. Ni tampoco ha de corrigir qualquiera persona, aniendo otra que lo pueda hazer mejor: porque si ay Prælado, Maestro, pariente, o amigo, que lo haga, estos lo achen hazer, y pedirles que lo hagan. Mas si fueren negligentes, qualquiera estor a corrigido. Y tambien se ha de advertir, que se haga la correccion con mansuedumbre, blandura, y buenas palabras, conforme a lo que dixè San Pablo *Francis præoccupatus sit homo in aliquo delicto, vbi qui spiritualis estis huiusmodi corripite in spiritu lenitatis. Aunque alguna vez seria necesario tener: quando si que huuiesse de hazer la correccion, fuisse superior.* Sic ille; cui adde *Castum Palaum tom. 1. tract. 6. disputat. 3. punct. 6. numer. 6. Calpenem in Casu Theolog. tom. 2. tract. 17. disputat. 6. sect. 1. num. 12. Fillucium tom. 2. tract. 28. cap. 5. n. 116. & alios.*

4. Igitur ad decernendum quando licitum sit correptionem fratris differre, aut etiam corrumpere, quando verò illicitum, & peccatum mortale aut veniale, notanda sunt sequentia. Primum est, quòd ex dilacione correptionis timeatur in intermedio tempore lapsus fratris in peccatum mortale, aut ipsius mors corporalis in peccato mortali, aut eiusdem vel reipublicæ, vel etiam tertie personæ detrimentum notabile, quod vitari posset ipsa correptione fraterna: peccatum de se mortale esse eam differretur, cum id fiat contra charitatem in materia graui, & secundum est, quando nihil prædictorum timeatur, si correccio in aliud tempus differretur sine causa, talem dilacionem de se non esse peccatum pluiquam veniale: quia non fit cum graui Dei, vel proximi iniuria. Tertium est, si nihil iam dictorum timeatur, & aliqua iusta de causa iudicetur tempus opportunitatis expectandum esse: dilacionem non modò licitam, sed etiam debitam esse posse: vt quando multum est in expectare aliud tempus. Id relinquitur prudentis arbitrio. Et hæc omnia docet *Reginal. tom. 1. lib. 4. c. 21. num. 345.*

RESOL. XXXVI.

An teneamur sepius ad correptionem? Ex part. 7. tr. 3. Ref. 32.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, & ideo Trullench in *Decalogum* tom. 1. lib. 1. cap. 5. dub. 14. n. 4. sic ait: *Quòd si videris quætas, quoties proximus corripiendus sit: Respondeo breuiter, toties corripiendus esse, quoties speratur vtilitas arbitrio prudentis.* Ita ille, qui citat *Siluestrum & Sotum* quibus ego addo *Petr. à S. Ioseph. in idea Theol. mor. lib. 3. c. 10. Ref. 7.* vbi docet post admonitionem secretam, semel vel pluries factam quamdiu spes probabiliter habetur de correptione per secretam admonitionem procedendum esse. Vnde *Sanchez in Opusculo tom. 2. lib. 6. capit. 2. dub. 7. numer. 11.* docuit quòd vt monitio secreta non prodese dicatur, non satis est, vt semel fiat & nec proficit, sed oportet iterum, & iterum fieri, quamdiu speratur correccio per illam: non tamen est necesse expectare tempus longissimum, sed ad arbitrium boni viri. Et sic docet *Malderus in 2. 2. question. 33. articulo 7. & Navarra de Restitut. lib. 2. cap. 4. numer. 264. & Fagundez in Præcepti. Eccles. tom. 2. lib. 4. cap. 3. numer. 311. & alij.*